T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/513
KARAR NO : 2022/712
KARAR TR : 26/12/2022

ÖZET: Yozgat Ticaret ve Sanayi Odasında genel sekreter olarak görev yapan davacının, sözleşmeli statüde görev yaptığı 01/05/1992-01/05/2015 tarihleri arası talebine yönelik olarak açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE; 15/05/2015 tarihli iş sözleşmesi ile çalıştığı dönem ile feshedildiği dönem olan 16/04/2019 tarihi arasındaki talebe yönelik olarak açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. S
Vekili : Av. C. N. D
Davalı : Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 1992 yılında Yozgat Ticaret ve Sanayi Odasında muhasebeci ve genel sekreter olarak göreve başladığını, 2015 yılında hizmet süresi dolduğu için emekli olduğunu, ancak tazminatının ödenmediğini, bu tarihten itibaren sözleşmeli olarak aynı görevine devam ettiğini, iş akdinin hiç bir haklı sebep bildirilmeden ve bildirim sürelerine uyulmadan alacaklarının kendisine ödeneceği bildirilerek 15/04/2019 tarihinde feshedildiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 15.000 TL ayrılma tazminatının, fesih tarihinden itibaren işleyecek mevduata uygulanan en yüksek faizle 3.000 TL ihbar tazminatının, 1.000 TL yıllık izin ücretinin, 100 TL fazla mesai ücretinin, 100 TL dini bayram-resmi tatil ücretinin, 100 TL hafta tatili ücretinin ve 500 TL kötü niyet tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Yozgat İş Mahkemesi 01/12/2020 tarihli ve E.2019/227, K.2020/271 sayılı kararı ile,** davacının davalıya ait iş yerinde 01/05/1992-16/04/2019 tarihleri arasında çalıştığını, çalışma süresi itibariyle Türkiye Odalar, Borsalar ve BirlikPersonel Yönetmeliği hükümlerine tabi olup, İş Kanunu kapsamı dışında olduğunu belirterek, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş karara karşı davacı tarafından istinaf başvurusu sonrası karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre davacıdavalıya ait iş yerinde 01/05/1992-16/04/2019 tarihleri arasında çalışmıştır.

Çalışma süresi itibariyle davacı Türkiye Odalar, Borsalar ve BirlikPersonel Yönetmeliği hükümlerine tabi olup, İş Kanunu kapsamı dışındadır. Zira 01/06/2004 tarihinde Resmi Gazetede yayınlarak yürürlüğe giren5174 sayılı Kanunun geçici 12. maddesinde 'Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Oda, Borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunur' hükmü bulunmakta olup bu düzenleme karşısında davacının işçi olarak çalıştığının kabulü mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerleuyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olup, Mahkemece davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile 6100 sayılı HMK. nun 114/b ve 115. maddeleri uyarınca dava şartı yokluğundan reddine."

3. Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 07/10/2021 tarihli ve E.2021/1892, K.2021/1686 sayılı kararı ile, davacı tarafın istinaf talebinin reddine kesin olarak karar vermiştir.

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Yozgat İdare Mahkemesi 01/07/2022 tarihli ve E.2021/1139 sayılı kararı ile,** davacının devlet memuru olmadığını, 4857 sayılı İş Kanunu'na tabii olarak iş sözleşmesi ile istihdam edildiğini belirterek, tazminat ve ücret alacaklarının ödenmesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlık konusu olayda, davacının personel kanunları uyarınca görev yapan bir Devlet memuru olmadığı ve 4857 sayılı İş Kanununa tabii olarak bir iş sözleşmesi ile istihdam edildiği sonucuna varıldığından, tazminat ve ücret alacaklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın görüm ve çözümünün, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca, İş Mahkemesinin, dolayısıyla adli yargının görevinde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin bir arada değerlendirilmesinden, davacının tazminat ve ücret alacaklarına ilişkin talepleri hakkında yargı yolunun 5326 sayılı Kanunun 3. ve 27. maddeleri uyarınca belirlenmesi gerektiğinden, bakılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. TC. Anayasası'nın *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları"* başlıklı 135. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir."

7. 01/06/2004 tarihli ve 25479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun *"Odalar"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Odalar; üyelerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslekî disiplin, ahlâk ve dayanışmayı korumak ve bu Kanunda yazılı hizmetler ile mevzuatla odalara verilen görevleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır."

8. Aynı Kanun'un *"Oda, borsa ve Birlik personeli"* başlıklı 73. maddesi şöyledir:

"Oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenler bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanununa tâbidir."

9. Kanun'un Geçici 3. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir."

10. Geçici 12. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunur."

11. Kanun'un 103. maddesi şöyledir:

"8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır."

12. 18/5/1983 tarihli ve 83/6620 noluBakanlar Kurulu Kararıyla çıkarılıp, 5/8/1983 tarihli ve 18126 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları, Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Personel Yönetmeliği'nin *"Çalıştırma Biçimleri"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Odalar, borsalar ve Birlik hizmetleri memurlar, sözleşmeli ve geçici personel ile hizmetliler eliyle yürütülür.

a) Memurlar: Asil ve sürekli görevlerde çalıştırılan kadrolu personeldir.

b) (Değişik: 30/4/1990-90/377 K.) Sözleşmeli personel: Asli ve sürekli görevlerde kadrolu memur ve hizmetli personel dışında, sözleşme ile istihdam edilen personeldir.

c) (Değişik: 30/4/1990 - 90/377 K.) Geçici personel bir yıldan az süreli veya mevsimlik görevlerde sözleşme ile istihdam edilen personeldir.

d) Hizmetliler: Odalar, borsalar ve Birlik'in asli ve sürekli görevlerinin yerine getirilebilmesi için lüzumlu olan destek ve yan hizmetlerde çalışan kadrolu personeldir."

13. Yönetmeliğin 4. maddesi şöyledir:

"657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 'ödev ve sorumlulukları' hakkındaki 6-16 ncı maddeleri ile 'yasaklar'a ilişkin 26-31 inci maddelerin odalar, borsalar ve Birlik personeli hakkında da uygulanır"

14. Yine Yönetmeliğin*"Atama"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"A) Odalar ve borsalarda:

a) Genel katip, yönetim kurullarının inhası ve meclislerin onayı ile,

b) Diğer personel yönetim kurullarının kararı ile göreve atanırlar.

B) Birlik'de:

a) Birlik Genel Katibini, Yönetim Kurulu Başkanının teklifi ile Yönetim Kurulu,

b) Müdür muavini ve daha üst ünvanlı personel, Birlik Genel Katibinin teklifi ile Yönetim Kurulu,

c) Diğer personeli ise Birlik Genel Katibi doğrudan göreve atar.

Personelin işine son verilmesi ve nakillerinde aynı esaslara uyulur.

İlk defa göreve alınanlarla, yeniden göreve atananların atamanın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren meşru mazeretleri olmaksızın, en geç 15 gün içinde göreve başlamaları esastır. Aksi halde atama işlemi iptal edilir."

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun*"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

B. Yargı Kararları

16. Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 03/10/2016 tarihli ve E. 2016/29131, 2016/17096 sayılı, 21/10/2019 tarihli ve E.2017/13289, K.2019/18376 sayılı kararlarıyla, 5174 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce ve yürürlüğe girdikten sonra da statü ilişkisi devam ettiği için idari yargının, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra iş sözleşmesi ile işe başlanması halinde, 73. madde uyarınca 4857 sayılı Kanuna tabi olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır. Söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak gerekçesi şöyledir:

"...5174 sayılı kanunun geçici 12. maddesinde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunacağı da kurala bağlanmıştır. Zaten yargı uygulaması ile 5174 sayılı kanun yayımlanmadan önce Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve bağlı kuruluşlarda çalışanların işverenleri ile çıkacak uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği içtihat edilmiştir.(Y.9 HD. 16.05.2013 gün ve 2011/33210 E, 2013/14719 K.)

Dairemizce ilk bozma kararında yasanın bu geçici maddesi dikkate alınmadan maddi hata yapılarak karar verilmiştir. Davacının anılan geçici madde uyarınca 5174 sayılı yasadan önceki statüsü devam

etmekte ve bu şekilde çalışmaktadır. Davacı ile davalı kurum arasında 5174 sayılı yasa yürürlüğe girdikten sonra da statü ilişkisi devam ettiğinden, uyuşmazlıkta iş mahkemesi görevli bulunmamaktadır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 26/12/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin bir noksanlığın bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde kısmen idari kısmen adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada kısmen idari kısmen adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19.Dava, 01/05/1992 -01/05/2015 tarihleri arası genel sekreter olarak görev yaptıktan sonra emekliye sevk edildiği ancak tazminatının ödenmediği, 15/05/2015 tarihli iş sözleşmesi ile görevine İş Kanunu'na tabi olarak devam ettiği, 16/04/2019 tarihinde iş akdine son verilmesi nedeniyle ödenmediği ileri sürülen tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesi talebiyle açılmıştır.

20. Belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, 5174 sayılı Kanun'un Geçici 12. maddesi uyarınca,Kanunun yürürlüğe girdiği 01/06/2004tarihinde oda, borsa, birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunduğu yine 01/06/2004 tarihinden önce, 5590 sayılı Kanun ve Kanun'un 86. maddesi uyarınca çıkarılan Yönetmelik kapsamında kamu personeli statüsünde istihdam edilen sözleşmeli personelin mevcut statüsünü sürdürdüğü, her ne kadar, 5174 sayılı Kanun'un 73. maddesinde *"Oda, borsa Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenler bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanununa tâbidir."* hükmü ile oda personelinin 4857 sayılı İş Kanununa göre istihdamı öngörülmüş ise de, İş Kanunu hükümlerinin 5174 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda uygulanacağıanlaşılmıştır.

21. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 01/05/1992 tarihinde Yozgat Ticaret ve Sanayi Odasında muhasebe memuru olarak işe başladığı, 24/02/2005 tarihinde genel sekreterliğe asaleten atamasının yapıldığı, 01/05/2015 tarihinde emekliye sevk edildiği ancak tazminatının ödenmediği, 15/05/2015 tarihli iş sözleşmesi ile görevine İş Kanunu'na tabi olarak devam ettiği, 16/04/2019 tarihinde de Yönetim Kurulu Kararı ile sözleşmesinin feshedildiğini ileri sürerek 15.000 TL ayrılma tazminatının, 3.000 TL ihbar tazminatının, 1.000 TL yıllık izin ücretinin, 100 TL fazla mesai ücretinin, 100 TL dini bayram-resmi tatil ücretinin, 100 TL hafta tatili ücretinin ve 500 TL kötü niyet tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle davayı açtığı anlaşılmıştır.

22. Kuruluş amaçları kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmeti olup, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahip olan ve tek taraflı işlemlerle, yeni hukuki durum yarattıkları için personeli de kamu hukukuna tabi olan oda, borsa ve birliklerin kamu hizmeti görmek amacıyla 5590 sayılı Kanun'un yürürlükte olduğu dönemde, personeliyle yaptıkları idari sözleşme niteliğindeki uyuşmazlıklara ilişkin davaların görüm ve çözüm yerinin idari yargı yeri olduğu tartışmasızdır.

23. Buna karşılık, 5174 sayılı Kanun'un 73. maddesinde oda, borsa, birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenlerin bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olduğunun Kanun'un Geçici 12. maddesinde iseKanun'un yürürlüğe girdiği 01/06/2004tarihinde oda, borsa, birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunduğunun belirtildiği görülmektedir.

24. Bu bağlamda somut olay irdelendiğinde, davacının fiilen çalışmaya başladığı 01/05/1992 tarihi ile emekli olduğu 01/05/2015 tarihi arasındaki döneme ilişkin talebin 5174 sayılı Kanunun yürürlük tarihi ile geçiş maddeleri dikkate alındığında, Kurum tarafından tesis edilen işlem yada işlemlerin hangisinin hukuki sonuç doğurduğunun yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un, *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan iptal davaları kapsamında idari yargı yerlerinde yapılması gerektiği; buna karşın davacının emekli olduktan sonra davalı ile yapmış olduğu 15/05/2015 tarihli ve İş Kanunu'na tâbi iş sözleşmesinin feshinden dolayı işveren ile işçi arasında ortaya çıkan özel hukuka tâbi hukukî uyuşmazlıkların çözüm yerinin ise iş mahkemeleri olması hasebiyle, iş akdinin feshinden kaynaklanan alacakların tahsiline ilişkin uyuşmazlığın iş mahkemesinde, adli yargı yerinde görüm ve çözümünün gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yozgat İdare Mahkemesinin başvurusunun kısmen kabulü ile Yozgat İş Mahkemesinin 01/12/2020 tarihli ve E.2019/227, K.2020/271 sayılı görevsizlik kararının 15/05/2015-16/04/2019 tarihleri arası talebe yönelik olarak verilen kısmının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davacının fiilen çalışmaya başladığı 01/05/1992 tarihi ile emekli olduğu 01/05/2015 tarihi arasındaki döneme ilişkin talebe yönelik olarak davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA, Yozgat İdare Mahkemesinin bu döneme ait BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

B.Yozgat İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KISMEN KABULÜ ile, Yozgat İş Mahkemesinin 01/12/2020 tarihli ve E.2019/227, K.2020/271 sayılı kararının, 15/05/2015-16/04/2019 tarihleri arası talebe yönelik olarak verilen GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA

26/12/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN